

O'FEST 2017

Hèt Festival voor het Tuinontwerp

voor ontwerpers van tuinen en parken, met onder meer:

- een avondvullend programma over het engagement van ontwerpers,
- het cross over-atelier, waarin kunstenaars en ontwerpers met elkaar aan de slag gaan,
- de presentatie van 'buiten gewone projecten',
- het Sprengpark Atelier: de uitdaging voor tien ontwerpers van borders,
- het Laatste Tuin-symposium, met een keur van sprekers over rituelen en herdenken,
- de Hommage Marathon, met een eerbetoon aan ontwerpers van naam,
- de filosofische wandeling,
- een paneldiscussie over tuinkunst,
- en nog veel meer.

Alle activiteiten vinden plaats in het ACEC-gebouw (naast het CODA Museum), Roggestraat 44 te Apeldoorn. Het gebouw ligt op loopafstand van het centraal station (een stadswandeling van 12 minuten). Er is een parkeergarage aan de overkant van de straat (een dagkaart kost 12 euro).

Kom naar Apeldoorn, in de week van 12 tot 17 juni 2017!

Kijk voor het hele programma op www.ofest.nl.

Reserveer toegangskaarten via info@ontwerpinstituut.nl.

Geïnteresseerd? Lees dan alvast een van de diepte interviews die Peter van Steen voerde met zes sprekers van het festival:

- **Irene Droogleever Fortuyn:** "Wat van boven wordt bedacht, sluit vaak van anderen niet aan."
- **Jacqueline van der Kloet:** Royal Mile krijgt een vervolg in het Sprengpark in Apeldoorn
- **Maarten Doorman:** Romantiek in de Laatste Tuin
- **Paul Geerts:** "Bekijk de tuin opnieuw als een metafoor van het leven"
- **Eric Brinckmann:** Over een opgewekt openstaan voor een veelvoudige wereld
- **Bart Hoes:** OVTP: een nieuwe vereniging voor ontwerpers van tuinen en parken

O'FEST 2017: NIET TE MISSEN!

Het O'FEST 2017 is een initiatief van |het ontwerp instituut|.

“Bekijk de tuin opnieuw als een metafoor van het leven”

Tuinen in de werkelijkheid, tuinen in poëzie en proza, maar ook geschriften over tuinen met literaire kwaliteit, dat alles is de passie van de Vlaamse auteur en journalist Paul Geerts. In een gesprek met hem over zijn bijdrage tijdens O’FEST 2017 passeren net zo gemakkelijk de geschiedenissen van tuinen als tuinen met geschiedenissen de revue. Het begon allemaal, zo vertelt Paul Geerts, met een hypotheek voor een kleine woning met een gigantische verwilderde tuin. Om deze enigszins toonbaar te maken, moest hij zich wel verdiepen in tuinen en tuinieren. Als je dan ook nog wordt gevraagd erover te schrijven, komt het leven als snel in een geheel nieuwe plooi te liggen.

Paul Geerts studeerde rechten en sociologie. Hij was enige tijd aan de universiteit in Leuven verbonden, had een baan als advocaat en betrad het journalistieke metier toen hij als rechtbankverslaggever bij de Belgische kwaliteitskrant De Morgen aan de slag kon. Al na een halfjaar trad hij toe tot de politieke redactie van deze krant en niet lang daarna werd hij er zelfs de hoofdredacteur van. Toen hij zijn journalistieke loopbaan na tien jaar een wending wilde geven, was dat niet gemakkelijk. In het sterk verzuilde België in de jaren tachtig en negentig was het hoofdredacteurschap van de linkse krant De Morgen geen aanbeveling voor een baan als politiek journalist bij een andere krant. Daarom ging hij bij een gespecialiseerde uitgeverij werken, waar hij een medische afdeling op poten zette. Na nog eens tien jaar nam hij afscheid van deze uitgeverij, maar wel is Geerts nu nog steeds medisch journalist. Als zelfstandig publicist, nu al gedurende twintig jaar, schrijft hij daarnaast over planten, tuinen en landschappen. Hoe dat zo? – vragen we hem.

Tuinen in Engeland

“We kochten een huisje met een grote tuin erbij, die compleet was verwilderd”, vertelt Paul Geerts. “Paul Deroose, een bevriende tuinarchitect en inmiddels een van de belangrijkste landschapsarchitecten van Vlaanderen, heeft ons toen daarbij geholpen en zo zijn we erin gerold. We zijn erover gaan lezen en elk jaar gingen we tuinen in Engeland bekijken om ervan te leren wat we met onze eigen tuin konden doen. Op een dag vroeg een journaliste van het weekblad Knack en kort daarna ook een journaliste van De Morgen of ik wekelijks of met enige regelmaat over tuinen en planten wilde schrijven. Daar ben ik toen aan begonnen, naast een volledige job bij de uitgeverij. Ik heb toen onder meer een serie artikelen geschreven over tuinen van Engelse schrijvers, waarvan ik er een aantal had bezocht. Toen ik ook voor andere media over planten en tuinen kon gaan schrijven, had ik plotseling drie fulltime jobs: >

de medische uitgeverij, het schrijven over tuinen en ook nog eens het werk in mijn eigen tuin. Mijn reguliere baan bij de uitgeverij heb ik toen opgezegd.”

Bloomsburygroep

In zijn werk als publicist over tuinen raakte Paul Geerts gefascineerd door de Bloomsburygroep: een groep schrijvers, kunstenaars en intellectuelen die in de 20e eeuw in de Londense wijk Bloomsbury ontstond en tot in de 21e eeuw veel invloed op de smaak en het levensbesef van de moderne mens heeft gehad. Belangrijke vertegenwoordigers waren de schrijfster Virginia Woolf, haar echtgenoot Leonard Woolf, haar zus Vanessa Bell, haar zwager Clive Bell en verder de gebroeders Strachey, John Maynard Keynes, E.M. Forster, Roger Fry en het echtpaar Desmond en Molly MacCarthy. “Zij hadden allemaal prachtige tuinen en ook hun literaire werk speelde zich in de omgeving van tuinen af”, vertelt Paul Geerts. “De tuin van Vanessa Bell is nog altijd te bezoeken en als je dan in haar dagboeken leest dat Maynard Keynes daar op zaterdagmiddag of zondagochtend met een aardappelschiller het onkruid tussen de stenen weghaalde... de grote Keynes! Die tuinen hebben allemaal een geschiedenis. In die tijd las ik ook over de tuin van een vriendin van Virginia Woolf en Vita Sackville-West. Een aantal kunstenaars in de Bloomsburygroep had daar schilderijen gemaakt en ook een van de kamers van haar woonhuis gedecoreerd. Die tuin kan maar een paar keer per jaar worden bezocht, maar nadat ik een brief naar de bewoner had geschreven, en dat bleek de eigenaar van de *The Financial Times* te zijn, waren we welkom. Dat was natuurlijk erg aardig en zo kwamen we op plaatsen waar we anders niet zo gemakkelijk een entree hadden gehad.”

Tuinpoëzie

Nadat Paul Geerts zijn reguliere baan had opgezegd, kreeg hij meer tijd voor ook andere publicaties dan columns en artikelen in kranten en tijdschriften. Hij besloot een bloemlezing te maken met poëzie over of gerelateerd aan tuinen. Wekenlang begaf hij zich eens in de week naar het Poëziecentrum in het Toreken te Gent, om daar alle dichtbundels van a tot z te scannen op voor hem relevante gedichten. Hij vond er 1.000 à 1.500, waarvan hij de honderd mooiste bundelde in *Een tuinman is een dichter*, waarvoor hij ook een uitgebreide inleiding schreef. “Het bleek dat vooral in de negentiende eeuw veel dichters over tuinen hebben geschreven en dat was dan bijna altijd heel symbolisch: de tuin als symbool van liefde, zuiverheid, het paradijs. Na de Tweede Wereldoorlog en in de jaren vijftig en zestig verschoof dat beeld. Er werd toen veel minder tuinpoëzie geschreven en als het al gebeurde, dan ging het gedicht vooral over reële tuinen. Onder de appelboom van Rutger Kopland is daar een mooi voorbeeld van. Het is een totaal andere poëzie dan die uit de achttiende en negentiende eeuw. In feite was de besloten tuin van toen een eiland van cultuur in de woestijn eromheen, terwijl de besloten tuin in de meer moderne poëzie een wildernis is te midden van de cultuur. Je ziet dus bijna een omkering van waarden.”

Russell Page

Momenteel hebben de Belgische kranten en tijdschriften weinig belangstelling voor artikelen en columns over tuinen en tuinieren. Alleen *Het Laatste Nieuws* heeft in het weekeinde nog een rubriek over praktische kwesties, bijvoorbeeld over het planten van tomaten of het snoeien van hortensia's. Paul Geerts schrijft nagenoeg nog uitsluitend voor vakbladen en probeert dan vooral literaire werken die over tuinen en tuinieren gaan onder de aandacht van zijn lezers te brengen. “Een van de mooiste boeken op dat gebied vind ik *The Education of a Gardener*, de autobiografie van Russell Page, een van de belangrijkste tuinontwerpers uit de tweede helft van de twintigste eeuw. Page was een Brit, maar heeft nauwelijks in Groot-Brittannië gewerkt. Wel heeft hij tuinen ontworpen in Italië, Frankrijk, Vlaanderen en de laatste jaren van zijn leven vooral in de Verenigde Staten. Hij heeft onder meer de tuin bij het Frick Museum in New York ontworpen.”

Beschermd monument

“Zo'n vier jaar geleden ging het Frick Museum uitbreiden en zou daarom de tuin van Russell Page verdwijnen”, vervolgt Paul Geerts. “Daar is toen in de Verenigde Staten fel tegen geprotesteerd. Toevallig werd in die tijd de eerste tuin die Russell Page in Vlaanderen heeft ontworpen, een privétuin in Kortrijk, ook bedreigd. De erfgenamen van de oorspronkelijke eigenaren wilden de tuin verkavelen, zodat er vier huizen op gebouwd zouden kunnen worden. Het ging om een belangrijke tuin in het oeuvre van Page. Hij beschrijft de tuin zelf in *The Education of a Gardener* en ook in alle boeken die over Russell Page zijn gepubliceerd, wordt deze tuin in Kortrijk beschreven. Er waren dus genoeg argumenten om de tuin te beschermen en daarom zijn we destijds met een paar mensen een campagne begonnen om dat te bereiken. Dat heeft toen nog op de website van het Frick Museum gestaan, want onze campagne viel samen met de protestacties in de Verenigde Staten. We hadden succes, een minister besloot destijds van de tuin een beschermd monument te maken, maar die erfgenamen waren natuurlijk razend. Op een dag werd ik gebeld door de burens in >

Kortrijk – ik woon daar zelf zo’n honderdvijftig kilometer vandaan – dat er een bulldozer de tuin in was gereden. Ik heb toen meteen de politie van Kortrijk gebeld. Die was er binnen het kwartier en heeft dat werk toen laten stilleggen. Er was al wel schade aangericht, maar gelukkig niet onherstelbaar en inmiddels heeft Paul Deroose, de tuinarchitect die mij over mijn eigen tuin heeft geadviseerd, de opdracht gekregen om de tuin in de oorspronkelijke staat terug te brengen.”

Metafoor van het leven

“Over zulke tuinen en geschiedenissen van tuinen schrijf ik graag artikelen voor vakbladen. Ik vind dat als je over tuinen schrijft, moet proberen dat op een literair verantwoorde manier te doen. De artikelen over tuinen en tuinieren die onregelmatig in Trouw staan, vind ik daar mooie voorbeelden van. Ook de Tsjech Karel Čapek heeft een literair meesterwerkje geschreven, Het Jaar van de Tuinier, voor het eerst verschenen in 1929. Daarnaast heeft Herman Hesse, in de literaire canon misschien geen hoogvlieger, prachtige boeken over tuinen geschreven. En twintig jaar geleden heeft Gerrit Komrij de Huizingalezing gehouden over Voltaires Candide, waarin die aan het slot zegt “Il faut cultiver notre jardin”, ofwel “We moeten onze tuin bewerken”. Komrij’s lezing was destijds een klacht over het feit dat de tuin als krachtige metafoor totaal is verdwenen. Door de huidige situatie op het gebied van leefmilieu en ecologie gaan teksten over tuinen alleen nog maar over technische zaken, bijvoorbeeld over de opvang van water om wateroverlast te voorkomen, terwijl we de tuin eigenlijk opnieuw als een metafoor van het leven moeten gaan bekijken. Daar ben ik het helemaal mee eens en dat zal daarom mijn belangrijkste boodschap op het O’FEST zijn!”

Kom naar Apeldoorn, in de week van 12 tot 17 juni 2017!

Kijk voor het hele programma op www.ofest.nl.

Reserveer toegangskaarten via info@ontwerpinstituut.nl.